

TAX

POLICY JOURNAL

ภาษีการรับมรดกคือ ?

ภาษีการรับมรดก
Inheritance Tax

พ.ร.บ. ภาษีการรับมรดก พ.ศ. 2558 หลักใหญ่ใจความก็คือภาษีที่จะต้องเสียให้แก่รัฐเมื่อ “เจ้ามรดก” ถึงแก่ความตาย และทรัพย์สินของเจ้ามรดกนั้นก็จะแปลงสภาพเป็น “มรดก” ซึ่งต้องตกแก่ทายาทหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามลำดับ หรือตามพินัยกรรมที่เจ้ามรดกได้ทำไว้ ทรัพย์สินที่ว่านี้ ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ เงินฝากธนาคาร ยานพาหนะ หลักทรัพย์ตามกฎหมายหลักทรัพย์ และทรัพย์สินตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ยกตัวอย่างให้เห็นภาพครับ สมมติว่ามีครอบครัวหนึ่ง คนแรกชื่อคุณพ่อสมคิด มีทรัพย์สิน 250 ล้านบาท ซึ่งมาจาก บ้าน รถยนต์หรู และเงินฝากธนาคาร มีลูกคนเดียวชื่อนายสมควร มีภรรยาคนเดียวชื่อนางสมพร อยู่ดี ๆ คุณพ่อสมคิด เผลอก้าวลงบันได 2 ชั้นแล้วตกลงมาบาดเจ็บและเสียชีวิตในเวลาต่อมา ทรัพย์สินของคุณพ่อสมคิดก็ต้องถูกส่งต่อให้ไหมครับ ดังนั้น คุณพ่อสมคิดก็เรียกว่าเป็นเจ้ามรดก และเงิน 250 ล้านบาทนั้นก็กลายเป็นมรดกที่ต้องส่งต่อให้ทายาทก็คือนายสมควรกับนางสมพรนั่นเองครับ (แต่ถ้าเขียนพินัยกรรมส่งให้คนอื่น ๆ ก็ต้องเป็นไปตามนั้น)

คำถามถัดมาคือ มรดกจำนวน 250 ล้านบาทนี้ต้องจ่ายภาษีเท่าไร วิธีคิดภาษีผู้รับมรดกเราคิดอย่างนี้ครับ ถ้ามรดกมูลค่าที่ผู้รับมรดกได้รับมีไม่เกิน 100 ล้านบาท จะไม่ต้องเสียภาษี แต่ถ้ามรดกมีมูลค่ามากกว่า 100 ล้านบาท เมื่อไหร่ก็ต้องเสียภาษีครับ ซึ่งเรานับเฉพาะส่วนที่เกินจาก 100 ล้านบาทนะครับ เช่นว่า คุณพ่อสมคิดที่มีมรดกมูลค่า 250 ล้านบาท เราไม่นำทั้ง 250 ล้านบาทไปคิดภาษีนะครับ แต่เราเอาเฉพาะส่วนที่เกินจาก 100 ล้านบาทไปคิด ซึ่งอัตราภาษีขึ้นกับความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามรดกและผู้รับมรดกตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังนี้

พ่อ-แม่, ปู่-ย่า, ตา-ยาย, บุตร-หลาน
(บุพการีหรือผู้สืบสันดาน)

5 %

จากส่วนที่เกิน 100 ลบ.

บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องทางสายเลือด

10 %

จากส่วนที่เกิน 100 ลบ.

สามี-ภรรยา ที่จดทะเบียนสมรส

ได้รับการยกเว้น

กลับไปที่คุณพ่อสมคิดอีกรอบ มรดกที่เป็นทรัพย์สิน 250 ล้านบาทนี้ต้องตกเป็นของลูกชายและภรรยาตามกฎหมาย (มาตรา 1635 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) โดยต้องแบ่งมรดกให้เท่ากันตามจำนวน (คุณพ่อสมคิดไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ก่อนตาย) ในทีนี้มีลูก 1 ภรรยา 1 ก็ต้องแบ่งอย่างละครึ่งได้เลยครึ่ง จาก 250 ล้านบาท เลยได้วานายสมควรผู้เป็นลูกและนางสมพรได้มรดกไปคนละ 125 ล้านบาทครึ่ง **ซึ่งอย่างที่บอกข้างต้นว่าเราคิดจากส่วนที่เกิน 100 ล้านบาท** ดังนั้น **นายสมควรจึงนำเงินไปคิดภาษีแค่ 25 ล้านบาทครึ่ง** ซึ่งลูกก็อยู่ในหมวดของผู้สืบสันดาน **จึงคิดด้วยอัตรา 5%** เมื่อคำนวณแล้วเสร็จนายสมควรต้องเสียภาษีเป็นเงิน 1,250,000 บาท ส่วนภรณานั้นอย่างที่คุณพ่อในข้างต้นว่าคู่สมรสได้รับการยกเว้นภาษี นางสมพรเลยได้รับมรดกเป็น 125 ล้านบาท เต็มจำนวนไม่ต้องเสียภาษี

แล้วภาษีเข้ามาเกี่ยวข้องกับตอนไหน? ต้องเสียภาษีตั้งแต่เสียชีวิตเลยหรือไม่ คำตอบคือ **ผู้รับมรดกต้องเสียภาษีด้วยการยื่นแบบ ภ.ม.60 ซึ่งยื่นภายใน 150 วันตั้งแต่ได้รับมรดก** แต่หากไม่ยื่นเลย ไม่รับรู้ ไม่จ่ายสรรพากรจะสะกิดหลังท่านแล้วบอกว่า “ปรับไม่เกิน 5 แสนบาท และเสียเบี้ยปรับ 1 เท่าของภาษีที่ต้องจ่าย” ดังนั้น ทำให้ถูกต้องตามครรลองของกฎหมาย **สบายใจที่สุดครับ**

เพราะการให้ ไม่ฟรี มีภาษีต้องรู้

อย่างที่ทราบไปแล้วครับว่าได้รับมรดกเกิน 100 ล้านบาท ต้องนำส่วนที่เกิน 100 ล้านบาทมาคิดภาษี คุณพ่อสมคิดมีทรัพย์สิน 250 ล้านบาท ภรรยา 1 ลูกชาย 1 ถ้าหากมรดกตกแก่ทายาทที่เดิยวตอนเสียชีวิตแล้ว ส่วนเกิน 100 ล้านบาทต้องนำไปเสียภาษี ผู้อ่านอาจจะเกิดคำถามว่าแล้วถ้าอย่างนั้นคุณพ่อสมคิดทยอยให้ก่อนตายได้ไหม อย่างไรก็ต้องได้คนละ 125 ล้านบาท อย่างนั้นแบ่งไปเลยคนละ 25 ล้านบาท เป็นเวลา 5 ปี ให้ครบ 125 ล้านบาท **แต่!!!** ในความเป็นจริงมีสิ่งๆที่เรียกว่า **“ภาษีการรับมรดก”** อยู่ด้วยครับ ชื่อเต็มคือ ภาษีการรับมรดกให้ตาม พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เรียกเก็บจากทรัพย์สินที่**ให้หรือรับ**จากการให้โดยเสนหาก่อนผู้ให้เสียชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ (1) **อสังหาริมทรัพย์**: ผู้ที่โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ **“ผู้ให้”** ได้แก่ บิดาและหรือมารดา ผู้โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม **ต้องเสียภาษี 5% ของมูลค่าทรัพย์สินที่ให้แก่บุตรในส่วนที่เกิน 20 ล้านบาท** และ (2) **สังหาริมทรัพย์ที่สามารถคำนวณเป็นเงินได้ เช่น เงินสด รถยนต์ เป็นต้น : “ผู้รับ”** เงินได้จะต้องเป็นผู้เสียภาษี **ซึ่งถ้าให้สังหาริมทรัพย์แก่บุพการี คู่สมรสผู้สืบสันดาน มูลค่าเกิน 20 ล้านบาท หรือให้สังหาริมทรัพย์แก่บุคคลนอกครอบครัว มูลค่าเกิน 10 ล้านบาท ผู้รับเงินได้ต้องเสียภาษี 5% ของมูลค่าทรัพย์สินที่ให้ในส่วนที่เกิน 20 ล้านบาท หรือ 10 ล้านบาท** ดังนั้น หากคุณพ่อสมคิดจะทยอยแบ่งให้คนละ 25 ล้านบาท เป็นเวลา 5 ปี จะเข้ากรณีให้เงินแก่คู่สมรสและผู้สืบสันดาน ต้องนำส่วนที่เกิน 20 ล้านบาท มาเสียภาษี (ก็คือ 5 ล้านบาทในอัตรา 5% จะมีภาษีที่ต้องเสีย 250,000 บาท) โดยคุณพ่อสมคิดต้องเสียภาษีทุกครั้งที่มีการให้ ถ้าอย่างนั้นคุณพ่อสมคิดยังสามารถทยอยให้ได้อยู่ไหม คำตอบคือได้ครับ แต่ถ้าเข้าหลักเกณฑ์ก็ต้องเสียภาษีด้วย

ต่างประเทศมีเสียภาษีการรับมรดกไหม ?

แน่นอนครับว่าไม่ได้มีแค่คนไทยที่ต้องเจอกับภาษีที่เกี่ยวข้องกับมรดก ต่างประเทศก็มีเช่นกันครับ มีทั้ง **ภาษีกองมรดก** และ**ภาษีการรับมรดก** ฟังก็ดูคล้ายกันแต่ต่างกันนะครับ **ภาษีกองมรดกคือคิดภาษีจากมูลค่าทั้งหมดของกองมรดก** ซึ่งประเทศที่มีการเก็บภาษีกองมรดก เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฟิลิปปินส์ เป็นต้น แต่**ภาษีการรับมรดกคือคิดภาษีจากมรดกที่แบ่งแล้ว** ซึ่งประเทศที่มีการเก็บภาษีการรับมรดก เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เวียดนาม เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ลองเปรียบเทียบตามภาพได้ครับ

ตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบ “ภาษีกองมรดก”

ประเทศ
สหรัฐอเมริกา
(Estate Tax)

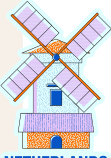
ฐานภาษี
มูลค่ากองมรดกในส่วนที่เกิน 12.06 USD (ประมาณ 422.1 ล้านบาท) โดยทรัพย์สินที่ต้องนำมารวมคำนวณภาษี ประกอบด้วย เงินสด หลักทรัพย์ เงินเอาประกัน ดอกเบี้ย เป็นต้น (มูลค่าขั้นต่ำของกองมรดกมีการเปลี่ยนแปลงทุกปี)

อัตราภาษี
จัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า
18 - 40 %

ตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบ “ภาษีกองมรดก” (ต่อ)

ประเทศ	ฐานภาษี	อัตราภาษี
 อังกฤษ (Inheritance Tax)	มูลค่ากองมรดกในส่วนที่เกิน 325,000 ปอนด์ (ประมาณ 14.3 ล้านบาท)	จัดเก็บภาษีในอัตราคงที่ 40 %
 ฟิลิปปินส์ (Estate Tax)	มูลค่ากองมรดกทั้งหมด หลังจากหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายแบบเหมา (5 ล้านเปโซ หรือประมาณ 3.15 ล้านบาท) ทั้งนี้ มูลค่าความเสียหาย มูลค่าของบ้านของครอบครัว	จัดเก็บภาษีในอัตราคงที่ 6 %

ตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบ “ภาษีการรับมรดก”

ประเทศ	ฐานภาษี	อัตราภาษี
 ญี่ปุ่น	มูลค่ากองมรดกในส่วนที่เกิน 30 ล้านเยน รวมกับ 6 ล้านเยน ต่อจำนวนทายาทโดยธรรมแต่ละคน (ประมาณ 7.2 ล้านบาท + 1.44 ล้านบาท)	จัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า 18 - 40 %
 เกาหลีใต้	มูลค่ามรดกทั้งหมด หลังจากหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ เช่น Basic Deduction 200 ล้านวอน (ประมาณ 5.4 ล้านบาท), Minor Deduction 10 ล้านวอน, คุณจำนวนปีจนถึงอายุ 19 Senior Deduction 50 ล้านวอน, Children Deduction 50 ล้านวอนต่อลูก 1 คน เป็นต้น	จัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า 10 - 50 %
 เวียดนาม	มูลค่ามรดกในส่วนที่เกิน 10 ล้านดองเวียดนาม (ประมาณ 15,000 บาท)	จัดเก็บภาษีในอัตราคงที่ 10 %
 เนเธอร์แลนด์	ฐานภาษีขึ้นกับความสัมพันธ์ของเจ้ามรดกและผู้รับมรดก 1. คู่สมรส มูลค่ามรดกในส่วนที่เกิน 723,526 ยูโร (ประมาณ 27.77 ล้านบาท) 2. บุตรและหลาน มูลค่ามรดกในส่วนที่เกิน 22,918 ยูโร (ประมาณ 8.8 ล้านบาท) 3. บุตรที่ป่วยหรือพิการ มูลค่ามรดกในส่วนที่เกิน 68,470 ยูโร (ประมาณ 2.64 ล้านบาท) 4. บุพการี มูลค่ามรดกในส่วนที่เกิน 54,270 ยูโร (ประมาณ 2.08 ล้านบาท) 5. บุคคลอื่น ๆ มูลค่ามรดกในส่วนที่เกิน 2,418 ยูโร (ประมาณ 93,000 บาท)	จัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า 10 - 40 % ขึ้นอยู่กับมูลค่ามรดก และความสัมพันธ์ระหว่างเจ้ามรดกและผู้รับมรดก

ที่มา: ผู้เขียนเป็นผู้รวบรวม

หมายเหตุ: ใช้อัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐ = 35 บาท, 1 ปอนด์ = 44 บาท, 1 เปโซ = 0.63 บาท

1 เยน = 0.24 บาท, 1 วอน = 0.027 บาท, 1 ดอง = 0.0015 บาท, 1 ยูโร = 38.38 บาท

บทส่งท้าย

เมื่อเรารู้หลักการจัดเก็บภาษีของทั้งประเทศเราและต่างประเทศแล้ว ผู้เขียนขอตั้งข้อสังเกตดังนี้ครับ ประเทศไทยของเรานั้นกำหนดมูลค่ามรดกขั้นต่ำที่ต้องเสียภาษีสูงเกินไปเมื่อเทียบกับประเทศอื่น จึงขอเสนอให้มีการลดมูลค่ามรดกขั้นต่ำที่ต้องเสียภาษีลง เพื่อให้ฐานภาษีกว้างขึ้น และเปลี่ยนเป็นอัตราภาษีแบบก้าวหน้า เพื่อให้มีความเท่าเทียมมากขึ้นในการจัดเก็บ (มีมาก-เสียมาก มีน้อย-เสียน้อย) ทั้งนี้ ควรเพิ่มประเภททรัพย์สินที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและเทคโนโลยี เช่น อวูธ สินทรัพย์ดิจิทัล เป็นต้น

โดย 1. นายอนวัช จันทศรี (อดีต) เศรษฐกร กองนโยบายภาษี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
2. นางสาวกษนิกา ภูมิฤทธิ์กุล เศรษฐกรปฏิบัติการ กองนโยบายภาษี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ขอขอบคุณ

นางสาวกาญจนา ตั้งปรกรณ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายภาษี
นางสาวศุภนันท์ ชุ่มใจ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายภาษี
นายมยุร บุญยะรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภาษีสรรพากร

*ทั้งนี้ บทความนี้เป็นความเห็นเชิงวิชาการ ไม่อาจสะท้อนความคิดเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

เอกสารอ้างอิง

- 1. พ.ร.บ. ภาษีการรับมรดก พ.ศ. 2558
- 2. พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2558
- 3. สืบค้นจาก เว็บไซต์ IRS, PWC, HMRC